

PROVEDBA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA U 2015. GODINI

ANALIZA PRAVOBRANITELJICE ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

**SMJERNICE ZA RAZVOJ I PROVEDBU AKTIVNE POLITIKE
ZAPOŠLJAVANJA (APZ) U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZA RAZDOBLJE OD
2015.-2017. GODINE**

Politika rada i zapošljavanja u „*Smjernicama APZ*“, u skladu sa specifičnim preporukama Odbora za zapošljavanje EU, sadrži usluge, mjere i potpore direktno namijenjene tržištu rada kojima se teži i promicanju ravnopravnosti spolova u zapošljavanju.

Iako su u većini analiziranih intervencija na tržištu rada bile više obuhvaćene žene (HZZ-a 60,1 %), kod intervencija u kojima se odobravaju novčane potpore udio muškaraca je u intervencijama svih sudionika bio veći (HZZ 55,9; 56,4 %), MINPO veću financijsku korist imaju muškarci (79,1 %), kao i u Grada Zagreba (70,8%), odnosno u Brodsko-posavskoj županiji (83,6%).

Pojedine mjere/aktivnosti u nadležnosti HZZ-a se ne provode u svim županijama, uključujući i mjere namijenjene posebnoj skupini nezaposlenih - žrtvama obiteljskog nasilja, zabrinjava što se nisu provodile na području 11 županija.

Pravobraniteljica daje preporuku JLPS i (su)nositeljima intervencija na tržištu rada određenih „*Smjernicama APZ*“ da aktivnije surađuju kroz intervencije: „Potpore poduzetnosti žena“, i „Javni radovi“ u cilju sinergijskog djelovanje na promicanju ravnopravnosti spolova i većoj aktivaciji nezaposlenih osoba.

**PROVEDBA AKTIVNE
POLITIKE
ZAPOŠLJAVANJA,
U 2015. GODINI**

SMJERNICE ZA RAZVOJ I PROVEDBU AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

1. „Smjernice za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015.-2017. godine“, analiza provedbe u 2015. godini

„Smjernice za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015.-2017. godine“ (dalje u tekstu: Smjernice APZ) su nacionalni strateški dokument za trogodišnje razdoblje koji postavlja prioritete i ciljeve u ukupnoj politici rada i zapošljavanja¹. Sadrži intervencije koje će se provoditi klasificirane prema EUROSTAT metodologiji.

Usvojena politika rada i zapošljavanja usklađena je sa specifičnim preporukama Odbora za zapošljavanje EU² u kojima se kao prioritet ističe i promicanje ravnopravnosti spolova u zapošljavanju.

Smjernice APZ sadrže 3 vrste aktivnosti (usluge, mjere i potpore) kojima se intervenira na tržištu rada, od kojih većinu provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, a koje je najvećim dijelom zaduženo za aktivaciju i zapošljavanje nezaposlenih osoba. Pravobraniteljica, u cilju praćenja provedbe politike rada i zapošljavanja s aspekta ravnopravnosti spolova, zatražila je od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), Ministarstva poduzetništva i obrta (MINPO), Ministarstva socijalne politike i mladih (MSPM) i Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI) podatke o provedbi aktivnosti za 2015. godinu razvrstano po županijama temeljem spola korisnika/ca (radi analize pokazatelja/indikatora provedbe po spolu).

1.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Intervencijama u djelokrugu nadležnosti HZZ-a bilo je uključeno ukupno 64.773 osoba, od toga 38.928 žena ili **60,1 %**³, i to u **7 analiziranih aktivnosti**:

1. **Potpore za obrazovanje nezaposlenih:** 1.606 osoba, od toga 841 žena ili 52,4 %. Aktivnost je provedena u 18 županija i Gradu Zagrebu, od toga u 1 županiji potporu nije koristila niti jedna žena (Virovitičko-podravskoj), u 1 niti jedan muškarac (Ličko-senjskoj), dok se nije provodila u 2 županije (Zagrebačkoj i Osječko-baranjskoj);
2. **Potpore za usavršavanje:** 536 osoba, od toga 400 žena ili 74,6 %. Aktivnost je provedena u 8 županija i Gradu Zagrebu, od toga u 4 županije potporu nije koristila niti jedna žena (Zagrebačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Ličko-senjskoj i Međimurskoj), a u 1 niti jedan muškarac (Virovitičko-podravskoj)⁴;
3. **Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa:** 32.424 osoba, od toga 22.954 žene ili 70,6 %. Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i po njoj su se osposobljavali muškarci i žene;
4. **Potpore za zapošljavanje:** 11.281 osoba, od toga 4.978 žena ili 44,1 %. Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i po njoj su se zapošljavali muškarci i žene⁵;

¹ Sadrži intervencije koje će se provoditi klasificirane prema EUROSTAT metodologiji.

² Employment Performance Monitor 2014, The Employment Committee, June 2014

³ 2014. bilo je uključeno 56.632 osoba, od toga 33.691 žena ili 59,6 %.

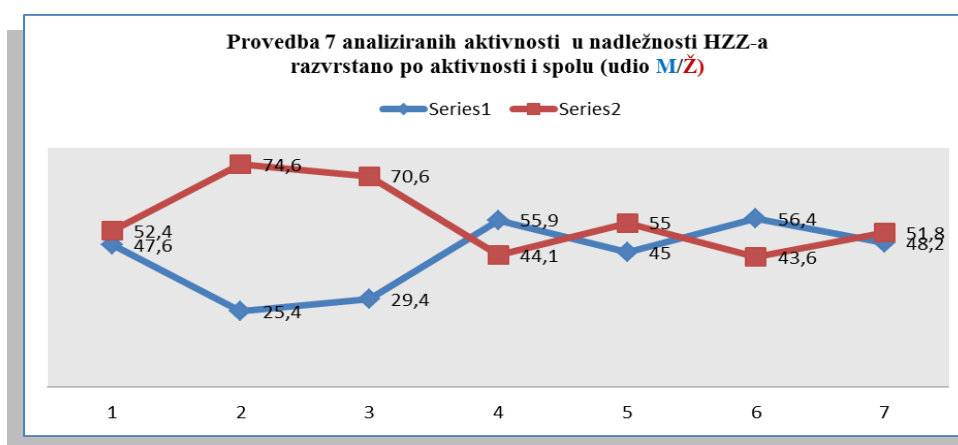
⁴ Potporu su koristili i muškarci i žene u Gradu Zagrebu i županijama: Šibensko-kninskoj, Vukovarsko-srijemskoj i Splitsko-dalmatinskoj.

⁵ Potpore mogu iznositi do 50% godišnjeg troška sufinancirane osobe, odnosno do 75% u slučaju kada je riječ o osobama u osobito nepovoljnom položaju na tržištu rada, pri čemu se pod troškom rada podrazumijeva obračunata i isplaćena plaća po svim propisanim davanjima (doprinosi za obvezna osiguranja, porezi i prirezi).

5. **Javni radovi:** 11.745 osoba, od toga 6.470 žena ili 55,0 %. Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i u po njoj su se zapošljavali muškarci i žene;
6. **Potpore za samozapošljavanje:** 4.885 osoba, od toga 2.130 žena ili 43,6 %, aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu, subvencija je dodjeljivana muškarcima i ženama⁶.
7. **Potpore za očuvanje radnih mjesta:** 2.226 osoba, od toga 1.155 žena ili 51,8 %, aktivnost je provedena u 11 županija i Gradu Zagrebu u kojima su potporu koristili muškarci i žene.⁷

Zaključak: Analiza provedbe 7 aktivnosti u nadležnosti HZZ-a, ukazuje:

- a. ukupno je **veći udio žena (60,1%)** nego muškaraca (39,9%);
- b. razvrstano po aktivnostima bio je veći udio žena u 5 aktivnosti, muškaraca u 2 aktivnosti (**kod intervencija gdje se odobravaju novčane potpore udio muškaraca je bio veći, odnosno ostvarili su veću korist kod dobivanja direktnih potpora/subvencija za zapošljavanje i samozapošljavanje**, v. opis točke 4. i 6.)

- c. usporedna analiza po aktivnostima, županijama/ili Gradu Zagrebu i po spolu, pokazuje: muškarci nisu bili uključeni u 2 aktivnosti u 2 županije, dok žene nisu bile uključene u 2 aktivnosti u 5 županija, dok **potporu za usavršavanje** nisu koristili ni muškarci ni žene na području 12 županija, kao ni **potporu za očuvanje radnih mjesta** na području 9 županija ;
- d. svih 7 interventnih aktivnosti provedeno je samo na području Grada Zagreba i 2 županije (Splitsko-dalmatinske i Šibensko-kninske) na način da su bili uključeni i muškarci i žene;
- e. **Potpore i mjere aktivne politike zapošljavanja** u nadležnosti HZZ-a koristilo je **49 žrtava obiteljskog nasilja** (potpore za zapošljavanje i javni radovi), od toga 46 žena⁸ (ili 93,9 %) na području 9 županija i Gradu Zagrebu. Iako je došlo do povećanja od 81,5% u odnosu na prethodnu godinu, za žrtve obiteljskog nasilja se mjere ne provode dovoljno u odnosu na ovu posebnu skupinu nezaposlenih, a zabrinjava što se ne provode po svim županijama.

⁶ Subvencija za samozapošljavanje dodjeljuje se kao potpora male vrijednosti i usmjerena je na troškove otvaranja i rada poslovnog subjekta. Cilj je olakšati početni period razvoja poduzetničke ideje te osigurati opstanak poduzetničkog pothvata i nakon perioda sufinanciranja.

⁷ **Aktivnost se nije provodila u 11 županija:** Krapinsko-zagorskoj, Karlovačkoj, Varaždinskoj, Koprivničko-križevačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Ličko-senjskoj, Požeško-slavonskoj, Brodsko-posavskoj, Šibensko-kninskoj, Istarskoj i Dubrovačko-neretvanskoj).

⁸ U 2014. godini bilo je obuhvaćeno 27 žena žrtava obiteljskog nasilja, u 2013. godini 73 žena žrtava obiteljskog nasilja, u 2012. godini 49, a u 2011. godini 19.

1.2. Ministarstvo poduzetništva i obrta

Intervencijama u djelokrugu nadležnosti MINPO, bilo je uključeno ukupno 2.102 osobe, od toga 645 žena ili 30,7 % i to u **3 analiziranih aktivnosti**:

1. Poticaji za provođenje projekta dokvalifikacije i prekvalifikacije u obrtništvu s ciljem bržeg (samo)zapošljavanja i usklađivanja kvalifikacijske strukture radno sposobnih osoba sa stvarnim potrebama malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj (cjeloživotno obrazovanje za obrtnike):

- Traženo je 1.433 poticaja u iznosu od 2.660.476,00 kn, od toga 730 za žene ili 50,9 % u iznosu od 1.253.570,00 kn ili 47,0 %. Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu.

Poticaji su odobreni:

- a. 793 u iznosu od 2.128.320,80 kn, 398 **ženama ili 50,1%** u iznosu od 1.002.796,00kn **ili 47,1 %**;
- b. muškarcima i ženama na području svih 20 županija i Gradu Zagrebu, (1) analizirano po spolu - više je obuhvaćeno muškaraca u 9 županija, više žena u 11 županija i Gradu Zagrebu, (2) analizirano po dodijeljenim sredstvima - **više je odobreno sredstava muškarcima u 11 županija, ženama u 9 županija i Gradu Zagrebu, od toga ukupno gledano sredstva su raspoređena približno jednako - muškarcima 52,9 %: ženama 47,1 %.**

2. Poticaji, dodjela bespovratnih sredstava obrtnicima i trgovačkim društvima – izvođačima praktične nastave u čijim se radionicama i pogonima izvodi praktična nastava za učenike/ce srednjih strukovnih škola koji se školuju za obrtnička zanimanja (naukovanje za obrtnička zanimanja):

a. Traženo je 60 poticaja u iznosu od 1.783.449,24 kn, od toga 4 za **žene ili 6,6 % u iznosu od 0,00 kn.** Aktivnost je provedena u 13 županija i Grad Zagreb (analizirano po spolu muškarci su obuhvaćenih u svih 13 županija i Gradu Zagrebu, žene u 3 županije i Gradu Zagrebu);

b. Zahtjevi za poticaje odobreni su na području 12 županija i Grada Zagreba, dok mjera nije provedena na području 8 županija (Bjelovarsko-bilogorskoj, Koprivničko-križevačkoj, Varaždinskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Požeško-slavonskoj, Šibensko-kninskoj i Dubrovačko-neretvanskoj).

Poticaji su odobreni:

- a. **56 poticaja** u iznosu od 1.783.449,24 kn, 56 muškarcima ili 100%, **niti jedan ženama.**

3. Stipendiranje učenika/ca koji pohađaju programe izobrazbe za obrtnička zanimanja koja su deficitarna: traženo je 3151 stipendija u iznosu od 11.664.000 kn, od toga 796 za **žene ili 25,3%.**

Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu, **odobreno je 1280 stipendija** u ukupnom iznosu od 11.520.000,00 kn, od toga 247 za **žene ili 19,3 %** u iznosu od 2.223.000,00 kn ili 19,3%.

Zaključak: U 3 analizirane aktivnosti poticaje je tražilo 4644 osoba, od toga 1530 žena ili 32,9 %. Traženo je poticaja u ukupnom iznosu od 19.333.721,24 kn, od kojih su žene tražile 3.512.570,00 kn ili 18,20%. Poticaje su dobile 2102 osobe, od toga **645 žena ili 30,70 %** kojima je ukupno odobreno 3.225.796,00 kn ili 20,9 %.

MINPO je dalo više poticaja muškarcima (69,3 %), nego ženama (30,7 %). Muškarci su ostvarili i veću financijsku korist u iznosu od 12.205.974,04 kn ili 79,1 % sredstava.⁹

---

⁹ Analiza iz 2015., kao i prethodnih godina utvrđuje kako veće udjele u podijeli novčanih poticaja, a time i veću korist, ostvaruju muškarci: 2011. - 63,9%, 2012. - 66,8%, 2013. - 66,9 %, 2014. - 57,1% i 2015. – 79,1%.

1.3. Ministarstvo socijalne politike i mladih

Intervencije u djelokrugu nadležnosti MSPM odnosile su se na radnu aktivaciju korisnika socijalne naknade (zajamčene minimalne naknade):

1. Poticanje razvoja mreže socijalnih usluga u zajednici (širenje socijalnih usluga u zajednici razvijat će se kroz IPA projekt MZSS-a, kao i poticanjem lokalne samouprave da u svojim socijalnim planovima daju prioritete razvoju onih usluga u zajednici koje su podrška obitelji):

Provodio se projekt unutar IPA natječaja za Darovnicu „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici“ ukupne vrijednosti od 2,5 M EUR-a, započet 2013. nastavljen je i u 2015. provedbom faze II (14 ugovora od kojih je 13 završilo s provedbom krajem godine) i faze III (28 novih ugovora). Projektne aktivnosti provodile su se u svim županijama, osim Dubrovačko-neretvanske, u kojima je sudjelovalo 257 nezaposlenih žena od kojih 191 u dobi od 25-54¹⁰

2. Zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih u pružanju socijalnih usluga međugeneracijske solidarnosti za starije osobe: na području 397 lokalnih zajednica¹¹ bilo je zaposleno 780 teže zapošljivih osoba na tržištu rada putem 167 pružatelja usluga pomoći u kući starijim osobama.

3. Održavanje tematskih edukativnih radionica za ciljne skupine kroz mrežu obiteljskih centara: Centri za socijalnu skrb u sjedištu županija i Gradu Zagrebu, prema odredbama članka 129. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ br. 157/13, 152/14 i 99/15), provodili su programske aktivnosti namijenjene poticanju obiteljskih vrijednosti, kao i usmjerene vulnerabilnim skupinama.¹²

4. Provedba strukturnog dijaloga o zapošljavanju s organizacijama mladih i neorganiziranim mladim: U okviru provedbe Strukturiranog dijaloga nastavila se provoditi aktivnost konzultacija s mladima te je u 2015. održana nacionalna konferencija za mlade na temu: „EU pita: Mladi na tržištu rada - što smo napravili? Vrijeme je da podvučemo crtu“, uz sudjelovanje 101 mlade osobe i nadležnih TDU (MSPM i MRMS).

Zaključak: MSPM provodilo je javne intervencije na tržište rada u okviru opće politike rada i zapošljavanja, a provodile su se na području svih županija i Grada Zagreba.

1.4. Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Intervencije u djelokrugu nadležnosti ZOSI odnosile su se na radnu aktivaciju osoba s invaliditetom:

1. Unutar cilja „rješavanje problema dugotrajne nezaposlenosti - usavršavanje (dugotrajno) nezaposlenih osoba i ostalih koji su izloženi riziku da postanu (dugotrajno) nezaposleni“, ZOSI je provodio aktivnost „usavršavanja osoba s invaliditetom koje primaju naknadu do zaposlenja, nakon što im je prema utvrđenom modelu procijenjena zapošljivost“. Naime, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, odlukom od 15. srpnja 2015., usvojio je Standarde usluga profesionalne rehabilitacije¹³ kojima je osigurana ujednačena kvaliteta provođenja usluga u svim dijelovima Hrvatske, odnosno osigurani su jednaki preduvjeti i mogućnosti za rehabilitaciju muškaraca i žena.

2. Sufinanciranje zapošljavanja i održavanja zaposlenosti za osobe s invaliditetom: 463 poslodavaca (454 na otvorenom tržištu i 9 zaštitnih radionica) dobilo je 39.997.789,72 kn¹⁴ poticaja za sufinanciranje zapošljavanja i održavanja zaposlenosti 1427 osoba s invaliditetom, od toga 710 žena ili 49,7 %.

¹⁰ Tijekom 2014. godine projektne aktivnosti provodile su se u 15 županija u kojima je sudjelovalo 1023 nezaposlenih žena od kojih 326 u dobi od 25-54 godine.

¹¹ 2014. godine aktivnost se provodila na području 50 lokalnih zajednica.

¹² Vulnerabilne skupine predstavljaju posebno ranjive kategorije osoba kojima je uslijed specifičnih razlika života potrebna dodatna podrška, te su kao takve zaštićene pravnom regulativom i etičkim normativima u području pružanja zdravstvene zaštite.

¹³ Njima se definiraju procesi profesionalne rehabilitacije, utvrđuju osnovni stručni i organizacijski uvjeti za pružanje usluga, koje provode centri za profesionalnu rehabilitaciju.

¹⁴ Indeks 152,9 povećanja u odnosu na prošlu godinu.

Mjera je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu¹⁵, koristili su je jednako muškarci i žene. U 2015. nastavlja se trend blagog povećanja broja poslodavaca korisnika ovog poticaja, kao i broja zaposlenih osoba s invaliditetom za koje je poticaj bio tražen.¹⁶

Zaključno (1.1.-1.4)

Na tržištu rada intervencijama HZZ-a obuhvaćeno je više žena (60,1 %) nego muškaraca, osim kod intervencija u kojima se odobravaju novčane potpore (za zapošljavanje i za samozapošljavanje) kod kojih se uočava veći udio muškaraca (55,9 % i 56,4 %).

Pojedine mjere HZZ-a se ne provode u svim županijama, uključujući i mjere namijenjene posebnoj skupini nezaposlenih - žrtvama obiteljskog nasilja, zabrinjava što se nisu provodile na području 11 županija.

Ministarstvo poduzetništva i obrta odobrilo je više poticaja muškarcima (69,3 %), nego ženama (30,7 %) te su muškarci ostvarili i veću financijsku korist u iznosu od 12.205.974,04 kn ili 79,1 %.

Aktivnosti Ministarstva socijalne politike i mladih (javne intervencije na tržište rada i socijalne usluge u zajednici koje su direktna podrška obitelji) i Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom provode se na području svih županija i Grada Zagreba.

---

¹⁵ I nadalje najveći broj korisnika/ca poticaja dolazi sa područja Grada Zagreba (148), zatim iz Splitsko-dalmatinske (30), Bjelovarsko-bilogorske (30), Primorsko-goranske (29), Istarske (29), Osječko-baranjske (28) i iz drugih županija.

¹⁶ U 2014. godini poticaj je koristilo 446 – poslodavaca, 2013. - 408, 2012. - 378, 2011 - 352. U 2014. broj OSI za koje je tražen poticaj bio je 1345 (žena 50,6%), 2013. – 1349 (žena 49,4%), 2012. – 1297 (žena 50,0%), 2011. – 1267 (žena 49,0%).

2. Smjernice APZ kroz aktivnost županija i Grada Zagreba u 2015. godini

Pravobraniteljica kontinuirano promiče ravnopravnost spolova na području rada i zapošljavanja te je s ciljem poticanja efikasnije provedbe *Nacionalnih planova za poticanje zapošljavanja* u godišnjim izvješćima o radu davala preporuke jedinicama lokalne područne (regionalne) samouprave (JLPS)¹⁷. Ukazivala je pri tome na podzastupljenost žena po županijama kod podnošenja zahtjeva za poticaje, zatim na aktivnosti kod kojih se nije uključivala niti jedna žena po pojedinoj županiji te se zalagala za donošenje dodatnih poticajnih mjera na lokalnoj razini u svrhu osnaživanja i motiviranja žena da koriste mjere politike rada i zapošljavanja Vlade RH. Tako je inicijativom Pravobraniteljice angažiranje JLPS u provedbi nacionalne APZ-a uz razradu dodatnih poticajnih mjera uvršteno kao jedna od mjera Akcijskog plana djelovanja u Nacionalnoj politici za ravnopravnost spolova, 2011. - 2015. (NN 88/2011).¹⁸ Pored toga i iskustvo zemalja članica Europske unije isto tako pokazuje da su **aktivne politike zapošljavanja znatno manje učinkovite ako nije razvijen integrirani pristup rješavanju problema nezaposlenih**.

Stoga, Pravobraniteljica je i u Izvješću o radu za 2014. godinu preporučila (su)nositeljima intervencija na tržištu rada određenih novim „Smjernicama APZ“ da u svoje aktivnosti uključe JLPS - kako bi lokalna samouprava stvarno, ne deklarativno, dodatno poticala žene s ciljem njihovog osnaživanja i motiviranja u pristupu interventnim uslugama, mjerama i potporama koje će se provoditi na tržištu rada u narednom periodu.

U Smjernicama APZ¹⁹ proračuni JLPS su navedeni kao jedan od izvora financiranja za intervenciju „Potpora poduzetnosti žena“²⁰, zatim JLPS se navode i kao korisnici intervencije „Javni radovi“²¹ što je iznimno važno za aktivaciju nezaposlenih osoba i povećanje zapošljavanja na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Rezultati analize:

Pravobraniteljica, u cilju praćenja provedbe politike rada i zapošljavanja s aspekta ravnopravnosti spolova, pismeno se obratila županijama i Gradu Zagrebu tražeći informaciju o provedbi mogućih intervencija na tržištu rada na njihovom području radi utvrđivanja:

*- Jesu li se u svom samoupravnom djelokrugu poslova angažirali u provedbi aktivne politike zapošljavanja i razvoja poduzetništva Vlade RH razradom dodatnih poticajnih mjera s ciljem osnaživanja/motiviranja žena za podnošenje zahtjeva*²².

Pravobranitelji su pismeno odgovorili Grad Zagreb i 18 županija, od toga 1 županija je navela da se dodatno aktivirala u korist zapošljavanja žena žrtava obiteljskog nasilja²³.

¹⁷ www.prs.hr, Izvješća, Izvješća o radu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova od 2009. do 2014. godine.

¹⁸ V. t. „2. **Jednake mogućnosti na tržištu rada**“, cilj „2.1. *Smanjiti nezaposlenost*“, mjera „ 2.1.2. *Sustavno će se provoditi aktivnosti za poticanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da se na svom području angažiraju u provedbi nacionalnih planova za poticanje zapošljavanja i razvoja poduzetništva, uz razradu dodatnih poticajnih mjera*. Nositelji: „... jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave...“. Rok provedbe: 2011. – 2015.

¹⁹ „Smjernice za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015.-2017. godine“, Vlada Republike Hrvatske, prosinac 2014. godine.

²⁰ V. - t. 1.4.8.

²¹ V.- t.1.2.2., t.1.3.2., t. 1.4.2., t. 1.5.2. i t. 1.9.2.

²² Zatraženi su podaci: naziv interventne mjere politike rada i zapošljavanja Vlade RH na koju se njihov dodatni poticaj odnosio, naziv provedbene institucije za navedenu mjeru na nacionalnoj razini, naziv i kraći opis županijskog dodatnog poticaja/mjere, podatak o broju na taj način obuhvaćenih žena, je li županijski poticaj/mjera bio usmjeren i na žene žrtve obiteljskog nasilja i koliko ih je bilo obuhvaćeno.

²³ Istarska županija- Regione Istriana je navela da su zaposli 2 žene žrtve obiteljskog nasilja uz pomoć i posredovanje udruge Sigurna kuća Istra. Međutim, navedena aktivnost nije evidentirana u podacima HZZ-a za 2015.

Zagrebačka županija: Dodijelila je **19 potpora za žene poduzetnice**, u ukupnom iznosu od 299.151,48 kn. Pored toga davala je potpore za: (1) *početak poslovanja poduzetnika malog gospodarstva*, ukupno 22, od toga 10 ženama ili **45,5%**; (2) *povećanje konkurentnosti za neproizvodne djelatnosti*, ukupno 41, od toga 16 u vlasništvu/ili *suvlasništvu žena* ili **39,0%** i (3) *potpore za pojedinačni nastup na sajmovima*, ukupno 21, od toga 5 ženama ili **23,8%**.

Krapinsko-zagorska županija: Osim održavanja javnih tribina s naglaskom na problematiku zapošljavanja mladih i zapošljavanja u udrugama, nije posebno provodila aktivnosti u vezi politike rada i zapošljavanja Vlade RH

Sisačko – moslavačka županija: Provodila je Operativni plan poticanja malog gospodarstva, turizma i energetske učinkovitosti i sufinancirala 24 projekta gospodarskih subjekata, a s ciljem poticanja zapošljavanja i razvoja poduzetništva žena prilikom ocjenjivanja projektnih prijedloga bilo je moguće ostvarivanje do 30 % dodatnih bodova putem preferencijalnog sustava dodatnih bodova za žene poduzetnice. Nisu dostavljeni podaci o broju korisnika/ca ni iznosima odobrenih kredita.

Karlovačka županija: Iako podržavaju razvoj poduzetništva, nisu dostavili odgovor provode li aktivnosti u vezi politike rada i zapošljavanja Vlade RH

Varaždinska županija: Program „Kreditom do uspjeha“ - mjeru „*Kreditom do konkurentnosti*“ provodila je u suradnji sa Ministarstvom poduzetništva i obrta u realizaciji kreditnog fonda od 25.000.000,00 kn. Nisu dostavljeni podaci o broju obuhvaćenih poslovnih subjekata ni njihovoj vlasničkoj strukturi po spolu, ni iznosima kredita i jamstva. Istovremeno, provodila je mjeru „*Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa*“ kojom je obuhvaćeno: 25 osoba, od toga 13 žena ili **52,0 %**.

Koprivničko – križevačka županija: Program „Kreditom do uspjeha 2014.“ - mjeru „*Kreditom do konkurentnosti*“ provodila je u suradnji sa Ministarstva poduzetništva i obrta na način da se poduzetnicima/ama sufinancirati kamata, 3% + 1 % za žene. Nisu dostavljeni podaci o broju korisnika/ca ni iznosima odobrenih kredita. Županija je uključena u sufinanciranje programa *Pomoć u kući* i *Program dnevni boravak*, zajedno s JLS na njezinom području, a kojom je zaposleno **23 žena** gerontodomaćica iz skupine „teže zapošljivih osoba“.

Bjelovarsko-bilogorska županija: Provodila je Strategiju razvoja ženskog poduzetništva, odnosno mjere iz Akcijskog plana: mjeru 7. *Povoljno financiranje*, sufinancirala je kamate za žene poduzetnice u iznosu od 2% po kreditnim programima (7 projekta ženama poduzetnicama s iznosom od 75.000,00 kn); mjeru 8. *Savjetovanje i mentorstvo na regionalnoj razini* i mjeru 10. *Pružanje stručne potpore za poduzetničke projekte žena*.

Primorsko – goranska županija: Poticala je stvaranje preduvjeta za novo zapošljavanje ispitivanjem poduzetničkog potencijala nezaposlenih osoba te navodi sufinanciranje 3 projekata civilnog društva. Nisu dostavljeni podaci o broju korisnika/ca, već se napominje kako su u mjere podjednako uključena oba spola.

Ličko senjska županija: Provodila je mjeru „*Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa*“ i Javni radovi. Nisu dostavljeni pojedinačni podaci.

Virovitičko-podravska: Nije se posebno angažirala na provedbi aktivnosti u vezi politike rada i zapošljavanja Vlade RH. Razlog odsustva njihove djelatne potpore obrazlažu umanjnjem fiskalnih kapaciteta odlukama Vlade.

Požeško-slavonska: Nije se posebno angažirala na provedbi aktivnosti u vezi politike zapošljavanja i razvoja poduzetništva Vlade RH.

Brodsko - posavska županija: Provodila je Strategiju razvoja ženskog poduzetništva, 3 mjere iz Akcijskog plana: (1) mjeru 6. *Obrazovanje i osposobljavanje* provodila je u suradnji sa Hrvatskom udrugom poslodavaca na „*Programu usavršavanja menagera – PUMA*“, 9 cjelodnevnih seminara pohodilo je ukupno 206 osoba, od toga 164 žene ili **79,6 %**; (2) mjeru 4. *Potpore poduzetnicima/ama*, u suradnji sa Ministarstvom poduzetništva i obrta, županijskom gospodarskom komorom, županijskom obrtničkom komorom i Županijskom razvojnom agencijom poticala je animaciji poduzetnica da se kandidiraju za bespovratna sredstva, odobreno je 146 potpora u ukupnom iznosu od 1.707.677,50 kn, od toga 40 potpora dobile su žene ili **27,4 %** u iznosu od 237.880,00 kn ili **13,9 %**; (3) mjeru 7. *Povoljno financiranje*, provodila je u suradnji sa Privrednom bankom Zagreb, odobreno je 15 kredita u iznosu od 8.956.000,00 kn bespovratnih sredstava, od toga 3 ženama ili **20,0%** u ukupnom iznosu od 1.510.410,00 kn ili **16,9 %**.

Zadarska županija: Poticala je razvoj poduzetništva, a time i zapošljavanja (odobravala je poduzetničke kredite sa subvencioniranom kamatom i davala jamstva, poticala je razvoj poduzetničkih zona, dodjeljivala različite potpore i pružala konzultantske usluge). Nisu dostavljeni podaci o broju korisnika/ca ni iznosima odobrenih kredita i potpora.

Osječko – baranjska županija: Provodila je (1) projekt „*Poticanja zapošljavanja za posebne skupine nezaposlenih*“ za zanimanje „*Izrađivač tradicijskih predmeta.*“, financirala je osposobljavanje 18 osoba, od toga 18 žena ili **100 %**; (2) besplatno su *savjetovane* žene poduzetnice u institucijama poduzetničke podrške, (3) održan je Sajam ženskog poduzetništva kao zasebna tema Osječkog jesenskog sajma (2.-4. listopada 2015.) na kojem je *promovirano* 34 poduzetnica.

Šibensko – kninska županija: Iako podržavaju razvoj poduzetništva, nisu dostavili odgovor provode li i na koji način aktivnosti u vezi politike rada i zapošljavanja Vlade RH.²⁴

Vukovarsko-srijemska: Angažirala se na provedbi aktivnosti u vezi politike rada i zapošljavanja Vlade RH djelovanjem Povjerenstva za ravnopravnost spolova (organizacijom tribina, okruglih stolova, savjetodavno).

Splitsko – dalmatinska županija: Provodila je mjeru „*Žene poduzetnice*“ kojom se bespovratno dodjeljuju sredstva u cilju poticanja osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva u većinskom vlasništvu žena koju je koristilo **44 žena**.

Istarska županija: Provodi Strategiju razvoja ženskog poduzetništva, odnosno mjere iz Akcijskog plana. Županijske agencije koje sudjeluju u poticanju ženskog poduzetništva su: Istarska razvojna agencija – IDA d.o.o., Agencija za ruralni razvoj Istre - AZZRI i Istarska turistička razvojna agencija - ITRA d.o.o.

- **Mjerom 4. *Potpore poduzetnosti žena***, provode se aktivnosti poticanja inovativnosti i internacionalizacije (trenutno je 11 inovatorica aktivno u Društvu inovator), sufinanciraju se sajmovi i gospodarske manifestacije; jača se informiranost o programu samozapošljavanja.
- **Mjerom 5. *Poslovno umrežavanje***, prihvaćeno je i potpomognuto snažnom institucionalnom suradnjom svih dionika na razini JLPS sa predstavnicima državnih institucija kojima je interes razvoj poduzetništva i gospodarstva.

---

²⁴ Županija je donijela „*Program poticanja razvitka poljoprivrede i ruralnog razvoja Šibensko – kninske županije za razdoblje 2014.-2015.*“

- **Mjera 6. *Obrazovanje i osposobljavanje***, istarska razvojna agencija – IDA d.o.o. provela je 20 različitih edukacija vezanih za poduzetništvo, sudjelovalo je 640 poduzetnika/ca od toga **370 žena ili 57,8%**.
- **Mjera 7. *Povoljno financiranje***, u programu kreditiranja „PBZ – Poduzetnik Istarska županija 2015.“, odobreno je 24 kredita, od toga **6 ženama ili 25%**, nisu navedeni iznosi.
- **Mjera 12. *Promocija poduzetništva žena***, sufinancirala je sudjelovanje poduzetnica na 9. kongresu poduzetnica jadransko-jonskog područja u Udinama na kojem je predstavnica Istarske županije predstavila iskustva na poticanju i umrežavanju poduzetnica u Istri.

Dubrovačko – neretvanska županija: Provodila je *program poticanja malog gospodarstva* po kojem posebno subvencionira kreditne zahtjeve žena poduzetnica sa dodatnih 0,5 %, zatim je sufinancirala predstavljanje žena poduzetnica na turističkim i gospodarskim sajmovima te surađivala sa HZZ-om na provođenju lokalnog partnerstva za zapošljavanje. Nisu dostavili podatke o broju korisnika/ca ni iznosima odobrenih kredita.

Međimurska županija: Provodila je Akcijski plan za provedbu strategije razvoja ljudskih potencijala Međimurske županije za vrijeme od 1.7.2014. do 31.12.2015., u okviru Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Međimurske županije, usvojenog kroz projekt „Empowering for Growth“ financiranog sredstvima EU u kojem je jedan od sudionika Hrvatski zavod za zapošljavanje. Za 10 provedenih mjera, u izvještaju nisu dostavljeni podaci o broju korisnika/ca iskazanih po spolu.

Grad Zagreb

Provodi Program poticanja razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva u Gradu Zagrebu 2013.-2017. (Službeni glasnik Grada Zagreba, br. 4/13, 25/13, 22/14 i 9%15):

1. Mjera „Dodjela poduzetničkih kredita uz subvencije kamata“ provodila se kroz aktivnost:

– „Kreditom do konkurentnosti“, pozitivno je ocjenjeno 18 investicijskih projekata (ukupna vrijednost traženih kredita bila je 32.254.584,52 kn), od toga **ženama 3 ili 17%** (ukupna vrijednost traženih kredita bila je 6.746.000,00 kn ili **20,9%**);

2. Mjera subvencije dijela kamata poslovnim bankama, odnosila se na subvenciju kamata iz projekta „LPR – Poduzetnik“ i „Poduzetništvo žena“, od ukupno 8.758.756,02 kn doznačenih sredstava bankama, 746.212,91 kn ili **8,5%** odnosilo na subvenciju kamata **ženama**.

3. Mjera „Dodjela potpora za razvoj obrtničke djelatnosti“, odobreno je ukupno 694 potpora u ukupnom iznosu od 12.009.500,00 kn, od toga **393 ženama ili 56,62 %** u iznosu od 6.487.000,00 kn ili **54,0 %**;

4. Mjera „Dodjela potpora inovatorima“ provodila se temeljem Pravilnika o uvjetima za odobravanje potpora inovatorima donesenog krajem 2014. po kojem žene inovatorice dobivaju dodatne bodove, odabrano je 19 potpora u ukupnom iznosu od 456.720,00 kn, od toga **7 ženama ili 31,6 %** u iznosu od 121.810,00 kn ili **27,7 %**.

5. Mjera „Dodjela potpora nezaposlenim osobama u cilju samozapošljavanja pokretanjem vlastitog posla“, provodila se temeljem Sporazuma o partnerstvu, Strategije razvoja ljudskih potencijala Grada Zagreba i Zaključka o kriterijima i načinu dodjele potpora nezaposlenim osobama u cilju samozapošljavanja (Službeni glasnik Grada Zagreba 10/14), u suradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje PU Zagreb i Razvojnomoj agencijom Zagreb – TPZ d.o.o.

Mjerom zapošljavanja „Tvoja inicijativa, tvoje radno mjesto“ poslovnim subjektima koje su osnovale nezaposlene osobe odobreno je 131 potpora u ukupnom iznosu od 3.275.000,00 kn, od toga **67 ženama ili 51,14 %** u iznosu od 1.675.000,0 kn ili **51,1 %**;

6. Mjera „Dodjela potpora za internacionalizaciju poslovanja malih i srednjih poduzetnika“, odobreno je 17 potpora u ukupnom iznosu od 9.667.095,22 kn, od toga **11 ženama (vlasnice/suvlasnice) ili 64,7% u iznosu od 3.619.548,75 kn ili 37,4%**;

7. Mjera „Jačanje poduzetničke infrastrukture“, provodila ju je Razvojna agencija Zagreb – TPZ d.o.o., 20 tvrtki je poslovalo unutar tehnološkog parka, od toga 2 u vlasništvu/ili suvlasništvu **žene** ili **10,0 %**.

8. Mjera „Jačanje poduzetničke kompetencije“, provodila ju je Razvojna agencija zagreb – TPZ d.o.o. održavanjem 114 poslovna seminara i predavanja, uključujući savjetovanja za poduzetnike/ce početnike/ce ili osobe koje se spremaju u poduzetništvo, sudjelovalo je 1.734 osoba, od toga 1.048 **žena** ili **60,0 %**;

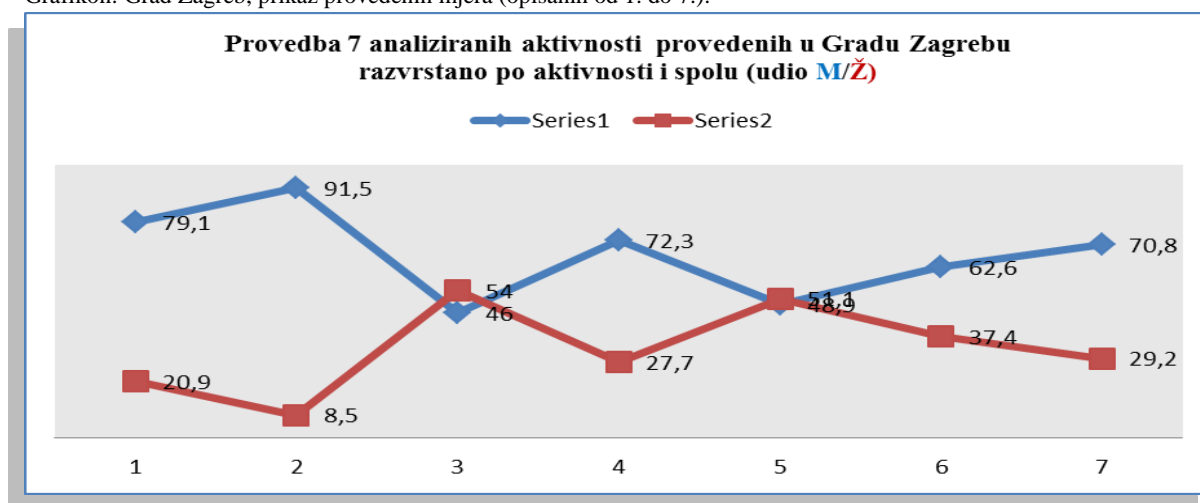
9. Mjera „Razvoj društvenog poduzetništva“, potpore marginaliziranim, socijalno osjetljivim skupinama je dobilo 9 socijalnih zadruga u ukupnom iznosu od 2.319.237,61 kn.

Prema dostavljenim podacima Grada Zagreba, utvrđeno je:

a. kod **5 aktivnosti** potpore i subvencije odobrene su za 879 osoba, 481 **ženama** ili **54,7%**²⁵;

b. kod **6 aktivnosti** odobrene potpore i subvencije iznosile su 66.421.925 kn, od toga je odobreno 19.395.571,00 kn **ženama** ili **29,2%**²⁶; unutar tehnološkog parka poslovalo je 20 tvrtki, 2 u vlasništvu/suvlasništvu **žena** ili **10%**; v. grafikon.

Grafikon: Grad Zagreb, prikaz provedenih mjera (opisanih od 1. do 7.):

Zaključno (2.)

Prema prikupljenim i analiziranim podacima proizlazi kako JLPS na svom području nisu razrađivale dodatne poticajne mjere s ciljem osnaživanja/motiviranja žena za podnošenje zahtjeva za aktivnosti planirane Smjernicama APZ-a, ali su surađivale sa ostalim dionicima (MINPO, Područnim uredima HZZ-a, HGK, HOK, županijskim razvojnim i drugim agencijama, poslovnim bankama i dr.) na promoviranju i motiviranju žena na njihovo aktivno uključivanje i prijavu.²⁷

Grad Zagreb i 14 županija je navelo da podržavaju osnaživanje i razvoj ženskog poduzetništva, većina je pri tome navela nazive pojedinih interventnih aktivnosti, ali tek 4 županija i **Grad Zagreb** dalo je konkretnije podatke s tim u vezi, od kojih je moguće interpretirati slijedeće:

a. Najviše osoba obuhvaćeno je na području Grada Zagreba 2.633, od toga 1.531 žena ili 58%; zatim na području županija: (1) Brodsko-posavske 528, od toga 250 žena ili 47%; (2) Zagrebačke 187 osoba, od toga 81 žena ili 43%; (3) Istarske 24, od toga 6 žena ili 25%; (4) Splitske 44, od toga žena 44 ili 100%; zajedno 3.416 osoba, od toga **žena** 1.912 ili **56,0%**;

²⁵ Mjere: 1., 3., 4., 5. i 6.

²⁶ Mjere: 1., 2., 3., 4., 5., 6.

²⁷ Svega 4 županije je navelo da se nisu posebno angažirala na provedbi aktivnosti u vezi Smjernica APZ, dok 2 nisu odgovorile.

b. Grad Zagreb kroz 5 aktivnosti odobrio je 57.663.169,00 kn, od toga **ženama** 18.649.358 kn ili **32,3 %**²⁸;

c. Brodsko - posavska županija kroz 2 aktivnosti odobrila je 10.663.677,00 kn, od toga **ženama** 1.748.290,00 kn ili **16,4 %**²⁹;

d. Grad Zagreb i Brodsko - posavska županija ukupno su odobrili 68.326.946 kn, od toga **ženama** 20.398.172 kn ili **29,9%** (v. tablicu).

Tablica: Analiza odobrenih potpora, razvrstano po spolu i ukupnim iznosima za pojedinu intervenciju

R. br	Naziv županije/ Grad Zagreb	Ukupno potpore, subvencije	Muškarci				Žene			
			Broj		Iznos		Broj		Iznos	
			N	%	KN	%	N	%	KN	%
A	Grad Zagreb									
1.	Poduz. krediti, sub.kamata	32.254.854	15	83	25.508.584	79,1	3	17	6.746.000	20,9
2.	Subvencija djela kamata		-	-		91,5	-	-		8,5
3.	Potpore:obrtničke djelatn.	12.009.500	301	43,4	5.522.500		393	56,6	6.487.000	54,0
4.	Potpore:inovatorima/cama	456.720	12	68,4	334.910	72,3	7	31,6	121.810	27,7
5.	Potpore:samozapošljavanje	3.275.000	64	48,9	1.600.000	48,9	67	51,1	1.675.000	51,1
6.	Potpore:internacionalizaci. poslo. malih/srednjih pod.	9.667.095	6	35,3	6.047.546	62,6	11	64,7	3.619.548	37,4
	Ukupno: Grad Zagreb	57.663.169	398	45,3	39.013.540	67,7	481	54,7	18.649.358	32,3
B	Brodsko-posavska župan.									
1.	Potpore poduzetnicima	1.707.677	106	72,6	1.469.797	86,1	40	27,4	237.880	13,9
2.	Povoljno financiranje PBZ bespovratna sredstva	8.956.000	12	80,0	7.445.590	83,1	3	20,0	1.510.410	16,9
	Ukupno: BPŽ	10.663.677	118	73,3	8.915.387	83,6	43	26,7	1.748.290	16,4
	UKUPNO: A+B	68.326.946	516	49,6	47.928.927	70,1	524	50,4	20.398.172	29,9

Iako je bio približno jednak udio: „muškaraca 49,6 % : žena 50,47 %“, nije utvrđena približno jednaka korist od ostvarenih rezultata, **značajnije veću financijsku korist ostvarili su muškarci** u usporedbi sa ženama (70,1 % : 29,9 %), uočava se približno isti odnos kao u prošlogodišnjoj analizi.³⁰

1.- 2. Zaključno razmatranje i preporuke

Analiza potvrđuje sporo mijenjanje društvene svijesti o ravnopravnosti spolova u provedbi politike rada i zapošljavanja. Naime, iako su u većini analiziranih intervencija na tržištu rada bile više obuhvaćene žene (HZZ-a 60,1 %), kod intervencija u kojima se odobravaju novčane potpore udio muškaraca je u intervencijama svih sudionika bio veći (HZZ 55,9 % i 56,4 %), MINPO veću financijsku korist imaju muškarci (79,1 %), kao i u Grada Zagreba (70,8%)³¹, odnosno u Brodsko-posavskoj županiji (83,6%).

(1) Pravobraniteljica daje preporuku JLPS i (su)nositeljima intervencija na tržištu rada određenih „Smjernicama za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj, 2015.-2017“ da aktivnije surađuju kroz intervencije: „Potpore poduzetnosti

²⁸ U 2014. godini ženama je odobreno 18.337.069 kn ili 25,5 %. Grafički prikaz se odnosi na analizu 2015.: (1) dodjelu poduzetničkih kredita/subvenciju kamata, (2) subvenciju djela kamata, potpore: (3) za obrtničke djelatnosti, (4) inovatorima/cama, (5) za samozapošljavanje, (6) internacionalizaciju poslovanja malih i srednjih poduzetnika/ca te za (7) jačanje poduzetničke infrastrukture

²⁹ Podaci koje su dostavile ostale dvije županije (Istarska i Splitsko-dalmatinska) ne sadrže iznose odobrenih potpora te ih se ne može upoređivati.

³⁰ 2014. omjer je bio 52,3 % muškaraca : 47,7 % žena te su značajnije veću financijsku korist ostvarili muškarci u usporedbi sa ženama (73,9 % : 26,1 %).

³¹ Mjere: 1., 2., 3., 4., 5., 6.

žena“, i „Javni radovi“ u cilju sinergijskog djelovanje na promicanju ravnopravnosti spolova i većoj aktivaciji nezaposlenih osoba.

(2) Pravobraniteljica daje preporuku JLPS da, zajedno sa skloništima i savjetovalištima za žene žrtve nasilja u obitelji, gospodarstvenicima i PU HZZ-a, aktivnije provode mjere iz Smjernica APZ namijenjene posebnoj skupini nezaposlenih - žrtvama obiteljskog nasilja.³²

3. NEZAPOSLENOST I ZAPOSLENOST - STANJE I KRETANJA

3.1. Nezaposlenost – stanje i kretanje

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje³³:

- Potkraj prosinca 2015. u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bilo je evidentirano 285.468 nezaposlenih osoba, što je za 31.295 osoba, ili 9,9 % manje nego u prosincu 2014.;

- Od ukupnog broja nezaposlenih u prosincu 2015. bilo je **156.337 nezaposlena žena**, što je za **8,4% manje** nego u prosincu 2014. godine. Udio muškaraca u evidentiranoj se nezaposlenosti u promatranome razdoblju smanjio, a **udio žena povećao** za 0,9 postotnih bodova **sa 53,9 % na 54,8%**.

Broj nezaposlenih osobe po dobi i spolu krajem prosinca 2015., razvrstano po županijama temeljem spola nezaposlenih osoba, objavio je Hrvatski zavod za zapošljavanje u Mjesečnom statističkom biltenu broj 12/2014. Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, koristeći podatke iz naprijed navedene tablice, izračunala je postotak nezaposlenih žena po dobnim razredima u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena. **156.337 nezaposlenih žena (54,8 %)** ima po dobnim skupinama:

Tablica: Nezaposlene žene po dobnim skupinama

6.706 od 15 do 19 godina	ili 4,3 %
18.675 od 20 do 24 godine	ili 11,9 %
20.060 od 25 do 29 godina	ili 12,8 %
17.791 od 30 do 34 godine	ili 11,4 %
17.372 od 35 do 39 godina	ili 11,1 %
16.871 od 40 do 44 godine	ili 10,8 %
18.086 od 45 do 49 godina	ili 11,6 %
18.873 od 50 do 54 godine	ili 12,1 %
17.050 od 55 do 59 godina	ili 10,9 %
4.853 od 60 i više	ili 3,1 %.

Potkraj prosinca 2014., prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i podacima iz analize koju je izradila Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, **najveći postotak nezaposlenih žena nalazio se u dobnjoj skupini od 25 do 29 godina (12,8 %)**, zatim slijede skupine: od 50 do 54 godine (12,1 %) te od 20 do 24 godine (11,9 %). U ranijim godinama trend je bio isti, u 2014. godini, 2013., 2012. i 2011. najveći postotak nezaposlenih žena nalazio se u dobnjoj skupini od 25 do 29 godina.

³² 2015. nisu se provodile na području 11 županija.

³³ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten 12, Zapošljavanje i nezaposlenost u Republici Hrvatskoj tijekom prosinca 2015.

3.2. Zaposlenost – stanje i kretanje

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u 2015. godini zaposleno je 206.590 osoba (od toga žena 107.176 ili 51,9 %). Analiza o zapošljavanju osoba s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na neodređeno i određeno vrijeme, u vremenu od 2008. do 2015. godine, pokazuje kako se u 2015. zaustavio trend **povećanja broja zaposlenih na određeno vrijeme (92,5%)** na približnoj razini evidentiranoj 2011. godine (92,6%).

Tablica: HZZ, prikaz zapošljavanja na neodređeno i određeno vrijeme, u vremenu od 2008. do 2015. godine

2008. godine na neodređeno vrijeme 23.941 osoba (19,0 %), na određeno 104.287 (81,0 %);
2009. godine na neodređeno vrijeme 17.186 osoba (14,5 %), na određeno 101.100 (85,5 %);
2010. godine na neodređeno vrijeme 14.303 osobe (10,1 %), na određeno 126.802 (89,9 %);
2011. godine na neodređeno vrijeme 15.599 osoba (9,3 %), na određeno 151.932 (90,7 %);
2012. godine na neodređeno vrijeme 13.003 osoba (7,4 %), na određeno 162.532 (92,6 %);
2013. godine na neodređeno vrijeme 12.348 osoba (6,4 %), na određeno 181.172 (93,6 %);
2014. godine na neodređeno vrijeme 11.685 osoba (5,7 %), na određeno 192.036 (94,3 %);
2015. godine na neodređeno vrijeme 15.394 osoba (7,5 %), na određeno 191.196 (92,5 %).

3.3. Zaključno razmatranje i preporuke

Pravobraniteljica ukazuje na konstantni trend izrazito većeg broja zaposlenih na određeno vrijeme (92,5 % u 2015. godini). Iako naizgled ovaj trend podjednako pogađa muškarce i žene, on perpetuira nepovoljniji položaj žena na tržištu rada. Naime, 2015. godine udio žena u broju zaposlenih na neodređeno vrijeme bio je 48,7 %, a na određeno 52,3 %.

Pravobraniteljica smatra kako treba zaustaviti trend zapošljavanja na određeno vrijeme, u korist zapošljavanja na neodređeno vrijeme, ovaj negativan trend zapošljavanja na određeno vrijeme nezaustavljivo raste iznad 90,0 %, od ukupnog broja zaposlenih, od 2011. godine.

4. Mjere iz APZ-a prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Provedbom mjera iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., vezano za intervencije na tržištu rada³⁴ u 2015. obuhvaćeno je 729 osoba romske nacionalne manjine (žena 286 ili 39,2 %). Mjere su se provodile na području 11 županija³⁵ i Grada Zagreba, pri čemu su bili uključeni više muškarci nego žene:

- Sisačko-moslavačkoj - ukupno 37 osoba (12 žena ili 32,4%);
- Varaždinska - ukupno 20 osoba (2 žene ili 10,0%);
- Koprivničko - križevačka - ukupno 29 osoba (3 žene ili 10,3 %);
- Bjelovarsko - bilogorska - ukupno 20 osoba (7 žena ili 35,0 %);
- Primorsko - goranska - ukupno 18 osoba (10 žena ili 55,6 %);
- Virovitičko - podravska - ukupno 9 osoba (2 žene ili 22,2 %);
- Brodsko - posavska - ukupno 38 osoba (7 žena ili 18,4 %);
- Osječko - baranjska - ukupno 317 osoba (147 žena ili 46,4 %);
- Vukovarsko - srijemska - ukupno 4 osobe (1 žena ili 25,0 %);
- Istarska - ukupno 5 osoba (2 žene ili 40,0 %);
- Međimurska - ukupno 131 osoba (48 žena ili 36,6 %);
- Grad Zagreb – ukupno 106 osoba (45 žena ili 42,5 %).

³⁴ Potpore za zapošljavanje, za samozapošljavanje, javne radove i stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanje radnog odnosa.

³⁵ Mjere se nisu provodile u 9 županija: Zagrebačko, Krapinsko – zagorskoj, Karlovačkoj, Ličko – senjskoj, Požeško – slavonskoj, Zadarskoj, Šibensko – kninskoj, Splitsko – dalmatinskoj i Dubrovačko – neretvanskoj.